

Министерство образования и науки Российской Федерации
Крымский федеральный университет имени В. И. Вернадского

«Утверждаю»

Проректор по учебной и
методической деятельности

_____ В. О. Курьянов

«__» _____ 2014 года

**ПРОГРАММА
ТВОРЧЕСКОГО КОНКУРСА**

**для поступления по программе высшего образования «бакалавр»
на направление подготовки
45.03.02 Журналистика**

Симферополь, 2014

Разработчики программы:

д. филол. н., профессор кафедры украинской филологии В. И. Гуменюк,

к. филол. н., доцент кафедры межкультурных коммуникаций и журналистики

Л. М. Митрохина,

к. филол. н., доцент кафедры украинской филологии И. С. Гладкая

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Творчий конкурс у форматі твору з української мови і літератури.

Абітурієнтам пропонуються теми з української літератури кінця XVIII – XX століття (у межах програми для середньої загальноосвітньої школи), а також тема вільного вибору.

Максимально абітурієнт може набрати 100 балів. Нарахування балів проводиться від 0 до 100. Якщо за результатами творчого конкурсу абітурієнт набирає менше 24 балів, то до участі в конкурсі сертифікатів він не допускається.

Абітурієнт повинен показати:

- знання текстів указаних нижче творів української літератури кінця XVIII – XX століття;
- розуміння художнього, етично-філософського і суспільного значення літературних творів;
- знання творчого шляху письменників, твори яких входять у програму;
- розуміння основних закономірностей історико-літературного процесу.

Абітурієнт повинен знати такі поняття і терміни:

- художній образ;
- трагічне, героїчне, комічне;
- зміст і форма літературного твору;
- тема, ідея, проблема, авторська позиція;
- сатира, гумор, іронія;
- персонаж, характер, ліричний герой; оповідач, образ автора;
- конфлікт, сюжет і композиція, система персонажів;
- художня деталь, портрет, пейзаж, інтер'єр;
- епітет, порівняння, метафора, гіпербола, гротеск, антитеза; символ і алегорія;
- основні віршовані розміри; рима, строфа;
- літературні роди (епос, драма, лірика), їх основні жанри;
- основні літературні напрями: класицизм, романтизм, реалізм, модернізм.

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

Література кінця XVIII – XIX ст.

Іван Котляревський. «Енеїда»; «Наталка Полтавка».

Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся».

Тарас Шевченко. «Причинна», «Гамалія», «Наймичка», «Сон» («У всякого своя доля...»), «Кавказ», «І мертвим, і живим...»; «Назар Стодоля».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Марко Вовчок. «Інститутка».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».

Михайло Старицький. «Оборона Буші».

Література кінця XIX – початку XX ст.

Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Декадент», «Мойсей», «Сікстинська мадонна»; «Сойчине крило».

Ольга Кобилянська. «Земля».

Леся Українка. «І все-таки до тебе думка лине», «Contra spem spero!», «To be or not to be?...», «Стояла я і слухала весну...»; «Лісова пісня».

Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків».

Василь Стефаник. «Камінний хрест».

Володимир Винниченко. «Момент».

Література XX ст.

Павло Тичина. «Арфами, арфами...», «Ви знаєте, як липа шелестить...».

Юрій Яновський. «Вершники» (новели «Подвійне коло», «Шаланда в морі»).

Григорій Косинка. «В житах».

Валер'ян Підмогильний. «Місто».

Остап Вишня. «Сом», «Як варити і їсти суп із дикої качки».

Олександр Довженко. «Зачарована Десна», «Україна в огні».

Дмитро Павличко. «Два кольори».

Микола Вінграновський. «Сеньйорито акаціє, добрий вечір...».

Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай».

Іван Драч. «Балада про соняшник».

Олесь Гончар. «За мить щастя».

Григір Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».

Павло Загребельний. «Диво».

Валерій Шевчук. «Дім на горі. Повість-преамбула».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

У творчому конкурсі перевіряються такі уміння:

- розуміння, ступінь розкриття теми;
- точність, логічність, послідовність, переконливість у поданні матеріалу;
- доречність використання фактів, їх достатність для розкриття теми;
- розкриття теми твору за допомогою різноманітних прийомів мовного вираження;
- висловлення свого ставлення до предмета опису й аналізу; розуміння можливості різного тлумачення тої самої проблеми; аргументування своєї думки, формулювання бачення проблеми;
- використання багатства комунікативних засобів мови, орієнтуючись на норми літературної мови, її лексичне та граматичне багатство;
- застосовування правил правопису, граматичних форм, що відповідають сучасним граматичним нормам.

Рекомендований обсяг творчої роботи (кількість сторінок), відповідно до якого визначається рівень знань, засвоєних абітурієнтами:

- 3,0–3,5 ст. – високий рівень засвоєних знань;
- 2,5–2,75 ст. – достатній рівень засвоєних знань;
- 2,0–2,25 ст. – середній рівень засвоєних знань;
- 1,5–1,75 ст. – початковий рівень засвоєних знань.

Творча робота оцінюється за 100-бальною шкалою оцінювання. Кількість балів, що отримуються за творчу роботу, визначається відповідно до таких критеріїв:

в 1–23 бали оцінюється творча робота:

- у якій не розкрита тема;

- яка становить собою плутаний переказ окремих подій і фактів твору без висновків або містить загальні положення, що не спираються на текст; усе це свідчить про поверхове знання тексту літературного твору;
- що характеризується випадковим розташуванням матеріалу, відсутністю зв'язку між частинами твору;
- з бідним словниковим запасом;
- у якій допущено понад **6 неточностей у змісті, 6 і більше мовленнєвих помилок, 5 і більше граматичних помилок**. При цьому у творчій роботі нараховується **6 і більше орфографічних помилок за відсутності пунктуаційних або 10 і більше пунктуаційних помилок за відсутності орфографічних**. Загальна кількість орфографічних і пунктуаційних помилок – **12 і більше**. Інші можливі співвідношення орфографічних і пунктуаційних помилок див. у «Таблиці кількості всіх типів помилок, що враховуються при оцінюванні творчого конкурсу у форматі твору з української мови та літератури за 100-бальною системою»;

у **24–33 бали** оцінюється творча робота, у якій:

- тема розкрита поверхово, змістом є переказ;
- стилістична єдність тексту твору відсутня;
- допущено **4 неточності в змісті і 6 неточностей мовленнєвих, 5 граматичних помилок**. При цьому у творчій роботі допускається **5 орфографічних помилок за відсутності пунктуаційних або 9 помилок пунктуаційних за відсутності орфографічних**. Інші можливі співвідношення орфографічних і пунктуаційних помилок див. у «Таблиці кількості всіх типів помилок, що враховуються при оцінюванні творчого конкурсу у форматі твору з української мови та літератури за 100-бальною системою»;

у **34–42 бали** оцінюється творча робота, у якій:

- зміст твору переданий недостатньо повно, тема в основному розкрита, але допущені відхилення від неї, є окремі помилки й неточності у викладі фактичного матеріалу, виявляється недостатнє уміння робити висновки й узагальнення;
- матеріал подається достатньо логічно, але є окремі порушення послідовності викладу думок;
- стиль та ідеї автора твору в основному відображені;
- допущено не більше ніж **4 неточності у змісті, 5 неточностей мовленнєвих, 5 граматичних помилок**. При цьому у творчій роботі допускається **не більше ніж**

4 орфографічні помилки за відсутності пунктуаційних або 8 помилок пунктуаційних за відсутності орфографічних. Інші можливі співвідношення орфографічних і пунктуаційних помилок див. у «Таблиці кількості всіх типів помилок, що враховуються при оцінюванні творчого конкурсу у форматі твору з української мови та літератури за 100-бальною системою»;

у **43–52 бали** оцінюється творча робота, у якій:

- зміст твору переданий достатньо повно, тема в основному розкрита, загалом подана вірно, але наявна одностороння або недостатньо повна відповідь на тему, допущені відхилення від неї або окремі помилки й неточності у викладі фактичного матеріалу, виявляється недостатнє вміння робити висновки й узагальнення;
- матеріал подається достатньо логічно, проте є окремі порушення послідовності викладу думок;
- стиль та ідеї автора твору в основному відображені;
- використовуються однотипні синтаксичні конструкції, стилістичні неточності, видно бідний лексичний запас;
- допущено не більше ніж **4 неточності в змісті, 5 мовленнєвих і не більше ніж 4 граматичні помилки.** При цьому у творчій роботі допускається **не більше ніж 4 орфографічні помилки за відсутності пунктуаційних або 7 помилок пунктуаційних за відсутності орфографічних.** Інші можливі співвідношення орфографічних і пунктуаційних помилок див. у «Таблиці кількості всіх типів помилок, що враховуються при оцінюванні творчого конкурсу у форматі твору з української мови та літератури за 100-бальною системою»;

у **53–63 бали** оцінюється творча робота:

- зміст якої в основному відповідає обраній темі, хоча фіксуються відхилення від неї;
- у якій матеріал висловлюється логічно, проте фіксуються незначні порушення послідовності викладу думок;
- у якій є деякі фактичні неточності в змісті;
- з бідним словниковим запасом;
- у якій синтаксичні конструкції не вирізняються різноманітністю, фіксується неправильність у слововживанні, повтори й мовні штампи;
- стиль якої не є сталим, використовувані мовні засоби не завжди виразні;

- у якій допущено **3 неточності в змісті, 4 мовленнєві**, а також **2-3 граматичні помилки**. При цьому у творчій роботі допускається **не більше ніж 3 орфографічні помилки за відсутності пунктуаційних або 5-6 помилок пунктуаційних за відсутності орфографічних**. Інші можливі співвідношення орфографічних і пунктуаційних помилок див. у «Таблиці кількості всіх типів помилок, що враховуються при оцінюванні творчого конкурсу у форматі твору з української мови та літератури за 100-бальною системою».

у **64–74 бали** оцінюється творча робота:

- зміст якої в основному відповідає обраній темі, хоча фіксуються незначні відхилення від неї;
- у якій матеріал подається логічно, проте фіксуються незначні порушення послідовності викладу думок;
- у змісті якої є деякі фактичні неточності;
- лексичний і граматичний рівні якої загалом задовільні, хоча й не вирізняються різноманітністю, фіксуються повтори й мовні штампи;
- у якій фіксуються порушення єдності стилю, відсутня необхідна для цього виразність;
- у якій допущено **2 неточності в змісті, 3 мовленнєві**, а також **2 граматичні помилки**. При цьому у творчій роботі допускається **не більше ніж 2 орфографічні помилки за відсутності пунктуаційних або 4 помилки пунктуаційні за відсутності орфографічних**. Інші можливі співвідношення орфографічних і пунктуаційних помилок див. у «Таблиці кількості всіх типів помилок, що враховуються при оцінюванні творчого конкурсу у форматі твору з української мови та літератури за 100-бальною системою».

у **75–85 балів** оцінюється творча робота:

- що не вирізняється оригінальністю;
- яка повно й переконливо розкриває тему творчої роботи з незначними відхиленнями від неї, виявляє хороше знання літературного твору та інших матеріалів, необхідних для розкриття теми, уміння ними користуватися для обґрунтування своїх думок, а також робити висновки й узагальнення;
- у змісті якої є деякі фактичні неточності;
- матеріал якої подається логічно, проте фіксуються незначні порушення послідовності висловлення думки;

- що написана правильною літературною мовою, проте лексична й граматична будова мови недостатньо різноманітна, фіксуються повтори й мовні штампи;
- стиль якої характеризується сталістю й достатньою виразністю;
- наявні **1-2 недоліки в змісті і 1-2 мовленнєві недоліки**, а також **1 граматична помилка**. При цьому у творчій роботі допускається **не більше ніж 1 орфографічна помилка за відсутності пунктуаційних** або **3 помилки пунктуаційних за відсутності орфографічних**. Інші можливі співвідношення орфографічних і пунктуаційних помилок див. у «Таблиці кількості всіх типів помилок, що враховуються при оцінюванні творчого конкурсу у форматі твору з української мови та літератури за 100-бальною системою»;

у **86–94 бали** оцінюється творча робота:

- що є оригінальною, у якій висловлена особлива самотійна життєва позиція автора;
- зміст якої повністю відповідає обраній темі;
- у якій відсутні фактичні помилки;
- у якій послідовно й аргументовано розкривається зміст вибраної теми, що свідчить про відмінне знання тексту твору та інших матеріалів, необхідних для її розкриття, уміння самотійно робити висновки й узагальнення;
- що написана правильною літературною мовою, вирізняється багатством і різноманітністю словникового запасу, відсутністю мовних штамів і повторів, точністю слововживання, різноманітністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій;
- що за стилем відповідає змісту;
- у якій допущений **1 недолік у змісті або 1 мовленнєва помилка**. При цьому у творчій роботі допускається **1 незначна орфографічна помилка або 1 незначна помилка пунктуаційна або 1 граматична помилка**. Інші можливі співвідношення орфографічних і пунктуаційних помилок див. у «Таблиці кількості всіх типів помилок, що враховуються при оцінюванні творчого конкурсу у форматі твору з української мови та літератури за 100-бальною системою».

у **95–100 балів** оцінюється творча робота:

- що вирізняється оригінальністю, бездоганністю мовного оформлення, має естетичну цінність;

- яка глибоко й аргументовано розкриває зміст вибраної теми, свідчить про відмінне знання тексту твору та інших матеріалів, необхідних для її розкриття, уміння самостійно робити висновки й узагальнення;
- що чітка за композицією, логічна й послідовна у викладі думок;
- яка написана правильною літературною мовою, вирізняється багатством і різноманітністю словникового запасу, відсутністю мовних штамів і повторів, точністю слововживання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій;
- стиль викладу якої повністю відповідає змісту;
- у якій допущений 1 мовленнєвий недолік, допускається **1 граматична помилка** або **1 незначна помилка з пунктуації**.

ТАБЛИЦЯ

кількості всіх типів помилок, що враховуються
при оцінюванні творчого конкурсу
у форматі твору з української мови та літератури
за 100-бальною системою

Кількість балів	Кількість помилок		
	Орфографічні/ пунктуаційні	Граматичні	Інші
95–100	0/1 (незнач.)	1	1 мовл.
86–94	1/0 (незнач.), 0/1 (незнач.), 1/1 (незнач.)	1	1 мовл. + 1 зміст.
75–85	1/1, 1/2, 0/2, 0/3	1	2 мовл. + 2 зміст. + факт.
64–74	2/2, 2/1, 1/3, 0/4	2	3 мовл. + 2 зміст. + факт.
53–63	3/3, 3/2, 3/1, 2/3, 2/4, 1/4, 1/5, 0/5, 0/6	2 - 3	4 мовл. + 3 зміст. + факт.
43–52	4/3, 4/2, 3/4, 2/5, 1/6, 0/7	4	5 мовл. + 4 зміст. + факт.
34–42	4/4, 3/5, 2/6, 1/7, 0/8	5	5 мовл. + 4 зміст. + факт.
24–33	5/1, 5/2, 5/3, 5/4, 5/5, 4/5, 4/6, 3/6, 3/7, 2/7, 2/8, 1/8, 1/9, 0/9	5	6 мовл. + 4 зміст. + факт.
1–23	6/6, 6/5, 6/4, 6/3, 6/2, 6/1, 5/6, 5/7, 4/8, 4/7, 3/9, 3/8, 2/9 і більше	5 і більше	6 мовл. + 6 зміст. + факт. і більше

КОМЕНТАРІ ДО ТАБЛИЦІ

1. **Незначні помилки** – це помилки, що не мають істотного значення для характеристики грамотності. Дві незначні помилки вважають за одну, а одна така помилка не враховується.
2. **Негрубі помилки:**
 - винятки з усіх правил;
 - написання великої букви в складених власних найменуваннях;
 - у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників із прийменником;
 - коли замість одного знака поставлений інший;
 - пропуск одного із сполучних – розділових знаків або порушення їх послідовності;
 - при заміні українських літер російськими.
3. **Помилки (в тому самому слові), що повторюються**, вважають за одну помилку.
4. Якщо в роботі фіксуються **однотипні помилки (на одне правило)**, то при підрахунку перші три однотипні помилки вважають за одну, кожна подальша помилка в загальному підрахунку рахується як самостійна (нова) помилка.

Примітка:

При оцінюванні творчої роботи звертається увага на якості особистості, виявлені в тексті:

1. Рівень світогляду, культури, начитаність;
2. Незалежність, самостійність думок, висловлення авторської позиції;
3. Розуміння актуальних суспільних проблем;
4. Спостережливість.

Перевіряється тільки чистовий варіант твору. Звернення до чорнового варіанту допускається лише в окремих випадках (як виняток), коли в роботі витримані всі вказані вище критерії. При цьому перевірка чорнового варіанту припускає не більше як одного-двох абзаців, написаних розбірливо, без скорочень і закреслень. За творчу роботу, яка написана не до кінця, після визначення балів з урахуванням всіх перерахованих вище

критеріїв, оцінка знижується не менше ніж на вісім балів. Така творча робота перевіряється двома викладачами.

ЗРАЗКИ ТЕМ ТВОРІВ

1. «Енеїда» І. П. Котляревського – енциклопедія українознавства.
2. Уславлення мужності і сили людського духу в поезії Лесі Українки.
3. Рідна мова – неоціненний скарб.

1. Філософські роздуми Г. С. Сковороди про людське щастя.
2. Осмислення проблеми митця і народу в історичному романі у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай».
3. Собор як символ духовної краси людини (за однойменним романом Олеся Гончара).

